

"Alem gibi, mânâ-yı lügavîsinden ziyade, mânâ-yı örfî-i şer'îsine bakılır. Öyle ise değişmeleri şer'an mümkün değildir." ifadesini açıklar mısınız?

"Evet, nasıl İmam-ı Âzam demiş: ' ﻻ ﺇﻟﻪ ﺍﻟﻪ ' tevhide alem ve isimdir.' Biz de deriz:"

"Kelimât-ı tesbihiye ve zikriyenin, hususan ezanda ve namazda olanların ekseriyet-i mutlakası, alem ve isim hükmüne geçmişler. Alem gibi, mânâ-yı lügavîsinden ziyade, mânâ-yı örfî-i şer'îsine bakılır."

"Öyle ise değişmeleri şer'an mümkün değildir. Her mü'mine bilmesi lâzım olan mücmel mânâları, yani muhtasar bir meâli ise, en âmi bir adam dahi çabuk öğrenir."(1)

Kelimelerin, bir kelime köken anlamı vardır, bir de daha sonra kültürel olarak yüklenmiş anlamları vardır. Kelimenin köken anlamı lügat anlamı olurken, kültürel anlamı da örfî anlamı (mana-yı örfî) oluyor.

İslam inanç ve kültürü, bir kelimeye bir mana yüklemiş ve bu kelime alem, yani simge haline gelmiş ise, artık bu kelimeyi değiştirmek hem mümkün hem de caiz değildir. Bu kelime artık lügat anlamından ziyade kültürel anlamı ile öne çıkmıştır.

Yani bu tarz simge kelimeler kültürel kodlar haline geliyor; **kültürel kodlar**, kurumlaşmış anlam ve davranış kalıplarına deniyor. Kültürel kodların toplum ve insan üzerinde müstakil bir etkisi ve yönlendirmesi vardır.

Mesela, Amerika kültüründe bayrak sadece bir ülkeyi temsil eden siyasi bir simgedir. Ve Amerikalılar bayrağı iç çamaşırı yapmakta sakınca görmezler. Ama Türk kültüründe bayrağın siyasi simge olmasının yanında bir de kutsallık imgesi vardır. Bu yüzden bayrak yüksek yerlerde, temiz kaplar içinde muhafaza edilir ve asla ayak altına atılmazlar.

Her kültürün kelimelere yüklediği anlam farklıdır. İslam dinini simgeleyen kelimelerin başka dillere aynı ile çevrilmesi mümkün olmadığı için aynı ile ifade edilir. **Ezan, kamet, tesbih, tekbir, tahmid, tehlil** gibi kelime anlamından çok kültürel anlamları ön plana çıkan kelimelerin değiştirilmesi ve başka kelimelerle tercüme edilmesi mümkün değildir. Mesela, ezanın hiçbir dilde birebir karşılığı

yoktur, dolayısı ile ezan evrensel bir İslam simgesidir, değiştirilemez.

Kısaca **mana-yı örfi**, bir kelime veya cümlenin toplum ve kültür içinde anlaşılan manasını ifade eder...

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Altıncı Mektup, Dördüncü Mebhas.](#)